

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus II. Quomodo Deus cognoscat futura contingentia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

de habere potest, quod certo præcedat ejus existentiam, eamque ut ponendam connotet, nisi propter determinationem causæ ad suo tempore ponendam existentiam Antichristi.

Dices: Ad denominationem præteriti sufficit negatio existentia connotata pro tempore antecedente, nec est necesse, ut ejus constitutionem ingrediatur causâ, vel decretum quantumvis absque illo non potuerit poni existentia; ergo neque ad constitutionem futuri necesse erit, ut intrinsecè ingrediatur determinatio causæ & decreti Divini.

Respondeo ex jam dictis, esse disparitatem, quod existentia semel extra causas posita, hoc ipso, quod definit, determinet negationem consequentem ad connotationem sui, ita ut repugnet, quod illa negatio non connotet existentiam præcedentem, seu terminum à quo; atqui negatio antecedens existentiam est ex se indifferens, ut connotet, vel non connotet existentiam consequentem, nec potest illa indifferentia auferri, nisi per determinationem causæ & decreti divini, ut dictum est.

36. Objic. quintò. Formalis malitia peccati est futura ab æterno; sed non est futura ab æterno in determinatione alicujus causæ: quia hæc ab æterno alia esse non posset, quam causa prima, quæ formalis malitiæ causa esse non potest: ergo futurum non formaliter accipitur à præsentis determi-

natione causæ. Respondeo usque ad ulteriorem hujus difficultatis explanationem, dist. minor.

Non est futura in determinatione causæ physice causantis, concedo, permissivis & ex sua permissione logicè inferentis, nego, ergo futurum non rectè sumitur ex determinatione causæ, tantum physice causantis, conc. vel physice causantis, vel permissivis, & logicè, infallibiliter tamen inferentis, nego consequentiam. Sensus est, quod cum formale peccati non sit effectus physicus habens causam efficientem, sed deficientem (præsertim si mecum constitutus in privativo) sic non est futurum physice, sed logicè tantum: ideòque non requirit physicam & positivam causam determinationem, seu decretum positivum, sed tantummodò determinationem permissivam. Cum enim DEUS non præparat efficacia subsidia causis secundis, quibus in aliarum causarum congressu non deficiant, defectus infallibiliter sequitur: non quidem per certitudinem causalitatis, sed logica consequentia & illationis: ideòque DEUS iusto suo iudicio denegando aliquibus causis efficacia ad bene agendum subsidia (quod est permissivum, non positivum decretum) videt in hac permissiva determinatione suæ providentiæ futurorum causarum defectus & formalem actionum malitiam, de quo in seq.

ARTICULUS II.

Quomodo DEVS cognoscat futura contingentia?

SUMMARIUM.

1. Sententia Egidii Romani exponitur.
2. Impugnatur.
3. Modus, quo idea futura representant ex S. D.
4. Solvitur fundamentum Egidii.
5. Sententia de decretis ut futuris exponitur.
6. Impugnatur autoritate & ratione.
7. Argumentum ab hypothesis impossibili eliditur.
8. An DEVS cognoscat suum decretum ut possibile?
9. Mala illatio à prioritate à quo, ad prioritatem in quo.
10. DEVS decrevit creare mundum, est propositio simpliciter falsa.
11. Explicatur sententia de supercomprehensione causarum.
12. Impugnatur autoritate & ratione.
13. Vox supercomprehensionis nihil evincit.
14. An cognitio Divina nostrorum actuum sit conjecturalis?
15. Respondetur ad fundamentum sententiae opposita.
16. Qualem indifferentiam habeat voluntas ut premota?
17. Sententia de cognitione futurorum in illorum objectiva veritate impugnatur autoritate.
18. Et ratione petit à ex cognoscibilitate rerum.
19. Secundo ex destructione contingentia.
20. Prima replica de necessitate ex suppositione libera determinationis oppugnatur.
21. Altera replica de suppositione, quod eventum contingentem erit, refutatur.
22. Tertia ratio ex præjudicio Divini dominii.
23. Quarta ratio a paritate possibilitatis ad futuritatem.
24. Videt DEVS futura contingentia in sua essentia determinata per liberum decretum.
25. Autoritas D. Augustini præter Angel. Doct.
26. Rationes pro sententia Thomistica.
27. Occurritur evasioni Adversariorum.
28. Nullum inde nascitur præjudicium libertati.

§. I.

DEVS futura contingentia antecedenter ad suum decretum non videt in ideis.

Agidius Romanus ad salvandam certitudinem Divinae scientiæ de futuris contingentibus confugit ad ideas, hæc usus ratione: Idea Divina, cum sint infinita in representando, & sint in signo antecedente Decretum DEI, debent præsuppositivè ad omne decretum DEI representare omnem creaturam representabilem: atqui in cumulo omnium creaturarum representabilium continentur etiam futura contingentia: ergo antecedenter ad Divinum decretum futura contingentia in ideis representantur, & cognoscuntur.

Sed contra est primò: futurum representari nequit, antequam sit futurum; sed contingentia ante-

antecedenter ad decretum DEI non sunt futura, ut §. precedenti dictum: ergo nequeunt ut futura represententur.

Secundò: quiddam antecedenter ad Divinum decretum in ideis continetur, necessariò continetur, libera enim decreta sunt: fons omnis creatæ, & increatæ libertatis: sed futura contingentia non possunt necessariò contineri in Divina essentia, ergo in signo antecedente Divinum decretum non continentur, neque representantur in ideis.

3. Representant quidem ideæ, quiddam est representabile, sed diversâ ratione: quidditates possibiles necessariò representantur in signo antecedente decretum, ideòque spectant ad scientiam possibilem: res futuras representantur liberè ex supposita determinatione decreti Divini, & sic pertinere possunt ad scientiam visionis. Ita docet S. D. q. 3. d. ver. a. 6. in c. dicens: *quòd ideæ possint esse ejus, quòd nec est, nec fuit, nec erit: non tamen comòdo, sicut est eorum, quæ sunt, vel erunt, vel fuerunt: quia ad ea, quæ sunt, vel erunt, vel fuerunt producenda, determinantur ex proposito Divina voluntatis; non autem ad ea, quæ nec sunt, nec erunt, nec fuerunt.* Hæc S. D.

4. Ex quibus jam patet responsio ad argumentum Argali: Ideæ nimirum Divinæ in signo antecedente decretum representant omnem creaturam representabilem, distinguo; representabilem quocumque modo, nego; representabilem ante decretum, concedo: sed futura contingentia continentur in capulo representabilium quocumque modo, conc. representabilem ante decretum, nego. (sic enim ne quidem adhuc sunt futura) & nego consequentiam. Neque existimes, aliquam imperfectionem aut mutationem aspergi Divinis ideis, cum dicimus, ab ipsis futura non representari in signo antecedente, bene autem in signo consequente decretum: sunt enim hæc signa rationis tantum, per quæ non aliud intendimus, & significamus, quam essentiam Divinam in ratione ideæ representare futura contingentia, ex vi conjunctionis cum decreto Divino; ita ut si nullum esset decretum, nihil quoque representaretur futurum. Ideòque in signo rationis, quo præcindimus à Divinis decretis, noster intellectus nullum habet fundamentum scientiam futurorum in DEO concipiendi.

§. II.

Nec videt in suis decretis ut futuris.

1. Aliam viam ingressus est Suarez. Is enim, quia vidit Divini decreti necessitatem pro futurorum cognitione, prolegom. 2. de grat. falsus est, independenter à Divino decreto nihil esse absolute futurum. Sed tamen lib. d. sciant. condit. c. 8. docuit, DEUM futura contingentia & libera certò præscire in suo decreto non ut exercitò præscit, sed ut futuro; ita ut cognitio futurorum contingentium sit in signo antecedente exercitiam decreti existentiam.

Verùm enim verò nec iste modus explicandi potest subsistere. Contrà enim est expressa auctoritas S. D. q. 6. d. verit. a. 3. ad 10. divinis actibus omnem rationem tam præteriti, quam

futuri denegantis, sic enim loquitur: *actus prædestinationis, cum mensuretur æternitate, nunquam cadit in præteritum, sicut nunquam est futurus.*

Ex quibus verbis illa decretorum futuritio impugnatur primò. Actus, qui per essentiam mensuratur æternitate, non potest habere rationem futuri, sed decreta per essentiam habent, ut mensurentur æternitate, ergo. Major prob. similitas & præfentialitas durandi est de essentia æternitatis; sed hæc repugnat cum futuritione: ergo etiam æternitas repugnat cum futuritione.

Secundò. Implicat, ut decretum habeat rationem præteriti; ergo pariter implicat, ut habeat rationem futuri. Conseq. prob. tum quia omne futurum potest transire in præteritum: ergo si quid non potest transire in præteritum, etiam non potest esse futurum; tum quia non minus futurum est aliquando sub non esse, quam præteritum: sed præteritum esse ideo repugnat cum æternitate, quia est aliquando sub non esse: ergo etiam futurum esse cum æternitate repugnat, sicut enim de decreto præterito verum esset dicere: *jam non est, sed immediate antea fuit*: ita verum esset dicere de futuro: *jam non est, sed immediate post erit*: Adeòque secundum illud signum, quo diceretur, *non est*, non comprehenderet omne tempus; neque proinde esset æternum.

Tertiò. In illo signo non potest decretum cognosci futurum, in quo præcinditur ab ejus futuritione; sed in signo antecedente decretum præcinditur ab ejus futuritione: ergo. Minor prob. quia in illo signo nec affirmatur futuritio, neque negatur, cum objectum illius signi sit sola rei essentia, ergo in illo signo ab utroque præcinditur.

Adde quòd, ut monent Salmantic. Illa præcificatio tantum est in nostro intellectu, propter suam imperfectionem non adæquante Divinam cognoscibilitatem, non autem in intellectu Divino: ergo ex hoc non rectè probatur, quòd DEUS cognoscat suum decretum tanquam virtualiter futurum. Antecedens probatur. Cognitio intuitiva non præcindit, sed attingit exercitiam rei existentiam & præfentialitatem; sed DEUS sua decreta cognoscit intuitive: ergo non præcindit, sed attingit præsentem ab æterno exercitiamque existentiam illorum.

Quartò. DEUS non potest suum decretum ut futurum cognoscere in sua essentia & voluntate, nisi ut determinata ad tale decretum, quia causa ut indeterminata non tribuit determinatum esse, sed in signo antecedente decretum non potest voluntas & essentia esse determinata ad ponendum decretum, nulla quippe determinatio potest præsupponi libero decreto, nisi quæ sit necessitatis; atqui essentia & voluntas DEI non est necessariò determinata ad sua decreta: ergo.

Quintò. Si DEUS cognosceret suum decretum, ut in signo subsequente futurum, cognosceret etiam suam voluntatem in signo antecedenti ut potentiam ab actu voluntatis virtualiter distinctam, sed hoc dici non potest, juxta ea, quæ cap. 2. disseruimus.

Dices tamen primò. Si per impossibile decretum DEI non mensuraretur æternitate, DEUS in comprehensione suæ essentia & voluntatis illud

ut formaliter futurum cognosceret, ergo etiam nunc habet scientiam de iplo tanquam de virtualiter futuro. Resp. In primis neg. ant. nihil enim in illa hypothese impossibile foret, ratione cujus decretum potius esset futurum, quam non futurum. Comprehensionis quoque perfectio non exigit, ut videantur effectus futuri, aliter quam sunt futuri, imò hoc esset magna imperfectio cognitionis: cum igitur ante determinationem causæ, nullus effectus habeat, quod sit futurus, comprehensivæ cognitionis perfectio ante determinationem causæ non exigit cognitionem effectus futuri.

Secundò. Dato, non concessio antec. nego consequ. Cujus falsitatem cognosces ex hoc & simili modo inferendi: si per impossibile Verbum Divinum non esset æternum, scientia Divina tanquam comprehensiva illud cognosceret formaliter futurum in certa temporis differentia; ergo in signo priori, quo Pater producit Verbum, cognoscit illud ut virtualiter futurum, quam consequentiam cum Adversarii non concedant, etiam prioris consequentiam infirmitatem agnoscunt.

8. Secundò. Potest DEUS cognoscere suum decretum ut possibile, ergo potest illud cognoscere etiam ut futurum, siquidem possibile plus distat à duratione præsentis, quam futurum.

Respondeo. DEUS cognoscit suum decretum ut possibile possibilitate negativâ non repugnantia, quam habet etiam quodlibet ens existens, & necessarium, conc. possibilitate positivâ extrinsecâ de nominationis à potentia producente, nego: sed possibilitas magis distat à præsentis duratione, quam futuritio; si sit positiva, conc. si negativa nego.

9. Tertio. Admittitur in Divinis virtualis prioritas inter perfectiones necessarias & liberas, absolutas & relativas; inter ipsa quoque decreta DEI, è quibus intentio prior est electione: ergo etiam admitti debet virtualis futuritio Decretorum.

Respond. negando consequentiam, quia omnis illa prioritas tantum est præcisionis, & à quo; non verò durationis, & in quo, qualis ad futuritionem requiritur.

10. Quarto. In signo antecedente decretum una ex his contradictoriis necessario debet esse vera: *DEVS in sequenti signo decernet creationem mundi: DEVS in sequenti signo non decernet creationem mundi.* Cum igitur posterior propositio sit falsa, prima debet esse vera: ergo verum quoque erit objectum ipsius, quod est futuritio virtualis Divini decreti de producendo mundo. Resp. primò negando suppositum antecedentis, in quo supponitur prioritas in quo, cum solummodo sit prioritas à quo. Resp. secundò. In signo & pro signo antecedente decretum hanc propositionem semper fore falsam, *DEVS in signo sequenti decernet creare mundum*, quia in hac propositione enuntiat futuritio decreti, quæ tamen nulla est.

§. III.

Nec videt in supercomprehensione causarum.

11. **M**olina cum Becano sentit, futura contingentia antecederet ad decretum absolutum cog-

nosci in intima penetratione causarum secundarum, quam supercomprehensionem appellat. Et nititur hæc sententia unico pene fundamento: quòd divina cognitio perfectius intimam virtutem cujuscumque causæ creatæ exploret, quam ulla creata cognitio; ergo cum aliqua creata cognitio Angelica & humana futura contingentia in libero arbitrio conjecturaliter attingat, divina cognitio illa in supercomprehensione ejusdem arbitrii certò attinget.

Confirm. Major debetur perfectio supercomprehensioni, quam comprehensioni: sed vi comprehensionis liberi arbitrii DEUS certò videt omnes effectus cum illo necessario connexos: ergo vi supercomprehensionis certò videt effectus etiam contingenter connexos.

Hanc sententiam expressè rejicit S. D. a. 13. 12. textu suprâ. cit. & rursus q. 16. de malo a. 7. in 6. ubi hæc habet: *quia unumquodque cognoscitur secundum quod est in actu, non autem secundum quod est in potentia, ut dicitur in 9. Metaphys. in de est, quòd ea, quæ sunt ad utrumlibet, non possunt præcognosci in suis causis determinate.* Nimirum, eo modo effectus in causa cognoscitur, quo modo continetur, & habet esse in causa: sed futura contingentia antecederet ad prædeterminans decretum DEI non habent esse determinatum in causa. Implicat etiam futura cognitio, antequam habeant esse futuri, sed ante determinationem causæ liberæ, factam divino decreto prædeterminante, effectus contingentes non habent rationem futuri; ergo ut sic etiam non possunt cognosci.

Neque vim argumenti enervat magna vox supercomprehensionis: etenim illa vel adjicit aliquid perfectionis ad comprehensionem ex parte rei cognitæ, vel ex parte cognitionis: si primum, contra est: quòd cognitio non mutat naturas rerum, nec facit aliquid in se cognoscibile, quod non est cognoscibile, nisi fingat chimæras & entia rationis: atqui effectus contingentes ante determinationem causæ liberæ non habent esse determinatè futurum, aut determinatam cognoscibilitatem, ergo. Si secundum: contra est, quia major perfectio cognitionis consistit in majori conformitate cum objecto, illa quippe cognitio rem melius cognoscit in causa, quæ melius penetrat & enuntiat modum, quo effectus continetur in causa. Sed effectus contingentes ante determinationem causæ liberæ non sunt determinatè futuri, sed incerti, & fallibiles: ergo tam parum sequitur ipsos à perfectiori cognitione certò cognosci, ut potius quantò perfectior est causæ comprehensio, tantò minus determinata ipsorum futuritio cognoscatur & judicetur.

Ergo, inquis, cognitio, quæ DEUS actus nostris ut in libero arbitrio contentos cognoscit, est conjecturalis? Resp. Est conjecturalis ex parte subjecti nego, ex parte objecti, conc. hoc est, videt DEUS actuum nostrorum intrinsecam contingentiam & fallibilitatem, quantum est ex vi liberi arbitrii ut causæ proximæ; non tamen ipse videt fallibiliter, quia ex vi altioris causæ, sui nempe decreti videt liberum arbitrium ad hos vel illos actus inclinatum.

Ad fundamentum Molinæ Resp. Cognitioni divinæ & supercomprehensionem major debetur perfectio, quam cuiuscunque cognitioni creatæ & comprehensivæ tantum: perfectio tenens se ex parte actus, conc. ex parte rei cognitæ, tanquam aliquid immutans ex parte ipsius, nego.

16. Adhuc dices: In Thomistica doctrina DEUS certò videt actus liberos in voluntate ut præmoti, & tamen voluntas ut præmoti habet indifferentem connexionem cum suis actibus. Resp. disting. alterum membrum antec. voluntas ut præmoti habet indifferentem connexionem cum suis actibus: indifferentiæ actuali & positivæ, concedo, indifferentiæ privativæ seu suspensionis, quæ dicit potentiam conjunctam cum carentiæ actus, nego antec. & consequentiam: voluntas enim non præmoti habet connexionem indifferentem indifferentiæ etiam privativæ, à qua actus nullam habet essendi determinationem, nec proinde futuritionem.

§. IV.

*Futura contingentia non videntur in ipso-
rum veritate objectiva.*

Communior sententia Recentiorum amplectitur pro medio videndi futura contingentia, eorumdem objectivam veritatem, quæ sit obiectibilis Divino intellectui præsuppositivè ad omne decretum, quam docuit Suarez de scient. fut. conting. l. 2. c. 2. Eius fundamentum consistit in futuritionis expositione priori articulo à nobis retracta & returata.

Contra eandem est in primis autoritas S. Doct. qui exponens Aristot. l. 1. perih. c. 8. lect. 13. tantum abest, ut Philosophi doctrinam censurâ *erroris Theologo non curandæ* peritineret, ut insuper suo iustragio & doctrina firmaverit, dicens: *in singularibus, quæ sunt de futuro, hoc non esse necesse, quod una sit determinate vera & altera falsa.* Idque repetit in 1. dist. 38. q. 1. a. 5. & alibi. Neque valet illa elusio, quod S. D. cum Arist. tantum loquatur de veritate determinatâ quoad nos, nullam enim aliam reddunt rationem, cur neutra ex propositionibus contradictoriis de futuro contingenti sit determinatè vera, vel falsa, nisi quia futurum contingens non habet esse determinatum in suis causis, ita enim S. D. loquitur cit. dist. 38. q. 1. a. 5. ad 2. Præterea si futura contingentia in eorum objectivâ veritate videntur; nec videntur in Divina essentia, tanquam causa: nec scientia visionis foret causa rerum. neque ideo res essent futuræ, quia DEUS novit: certitudo quoque Divinæ scientiæ haberetur à rebus, non à se: futurum non esset id, quod determinatum in causa, &c. quæ omnia pugnare contra doctrinam S. Doct. constat ex præcedenti disp.

18. Ratio quoque contra eandem doctrinam est primò. Eo modo aliquid est verum & cognoscibile, quo modo est ens, ita nimirum, ut modus entis semper se teneat ex parte objecti (loquitur ipse Derkennis c. 7. §. 3.) hæc quippe pari semper passu procedunt: ens, verum, scibile, & secundum omnes Philosophos, cognoscibilitas est passio entis. Atqui futura contingentia non habent esse nisi in causa, in se enim actu nihil sunt, fa-

tentibus Advers. ergo etiam non in se ipsis, sed in causis (non utique indeterminatis, sed determinatis) cognoscibilitatem & veritatem objectivam, habere possunt.

Ratio est secundò. Veritas objectiva determinata futurorum contingentium præcedens omne Decretum DEI destruit omnem contingentiam, & inducit necessitatem: ergo implicat. Consequentia est Advers. Antec. prob. Ubi prædicatum ex intrinsicis principiis inest subjecto, connexio utriusque (adeoque veritas objectiva, cum per ipsam nihil aliud intelligi possit, quam connexio prædicarorum) est necessaria, v. g. in hac propositione *Petrus consentiet*, connexio futuritionis cum consensu Petri esset ex intrinsicis principiis: ergo esset connexio necessaria. Major ex eo liquet, quia quod rei non ab extrinseco, sed intrinseco convenit, ex natura rei, adeoque necessariò convenit. min. etiam patet, quia hæc veritas & connexio per Advers. oritur ex intrinsecâ determinatione futurorum secundum dicta n. 1.

Accedit primò. Quòd veritas præcedens omne signum lib. ratis est necessaria; sed veritas objectiva futurorum contingentium præcederet omne signum libertatis, quia præcederet signum libertatis Divinæ, quæ per essentiam est primum liberum omnis alterius liberi fons & causa.

Accedit secundò. Quòd veritas objectiva esset fundata in principiis intrinsecè necessariis, quæ cognoscuntur à DEO per scientiam necessariam simplicis intelligentiæ, nempe quòd *ex duabus propositionibus contradictoriis altera debet esse vera, altera falsa: quòd quodlibet est, aut non est.* quæ sunt propositiones æternæ veritatis: ergo & ipsa veritas objectiva esset simpliciter necessaria.

Respondebis primò. Illam necessitatem non esse absolutam, sed ex suppositione liberæ determinationis faciendæ à causa contingenti & libera. E. g. hujus propositionis (*Petrus consentiet*) veritas objectiva non est necessaria, nisi ex suppositione liberæ determinationis, quâ se Petrus ipse determinabit ad consensum; adeoque non est necessitas antecedens, sed consequens.

Sed contra datam responsum est primò: quòd hinc sequeretur, veritatem objectivam hujus propositionis non haberi propter intrinsecam determinationem objecti, sed extrinsecam à causa, quod est contra hypothesein Advers. Contra est secundò. Quòd hæc ipsa determinatio libera est quid futurum contingens, & de ea similiter possunt fieri contradictoriæ propositiones, *vel Petrus liberè se determinabit ad consensum, vel non se liberè determinabit.* Vel ergo, quòd se liberè determinabit, est determinatè verum intrinsecâ determinatione, vel non est determinatè verum intrinsecâ determinatione. Si non; habemus intentum: si est; redit eadem difficultas, quomodo non sit necessaria connexio inter futuritionem & determinationem Petri.

Respondebis secundò. Hujus objectivæ veritatis determinationem ac necessitatem ideo non præjudicare libertati, quia tantum est necessitas ex suppositione, quòd eventus contingens aliquando erit; vel absolute, si est absolute futurus; vel conditionatè, si est conditionatè futurus. Ex

eo enim, quòd ista propositio de inesse, *Petrus consentit*, habebit aliquando suam determinatam veritatem, etiam ista propositio, *Petrus consentiet*, quæ per alteram regulatur, habet suam determinatam veritatem.

Sed contra est primò. Illa ipsa propositio contingens de inesse, ideo habet veritatem intrinsicè determinatam, quia ejus objectum in se ipso est positum extra causas: ergo ex opposito propositio de futuro contingenti non habet determinatam veritatem, quia ejus objectum non est in se ipso positum extra causas.

Contra est secundò. Ipsamet existentia objecti contingentis, ut de præsentis posita extra causas, dependet à libero & absoluto decreto DEL tanquam causa prima: ergo etiam futuritio objecti contingentis, quæ per illam existentiam regulatur, dependet à decreto DEL: ergo impossibile est, ut sit determinatè futurum in priori pro decreto DEL.

Contra est tertio. Futurum dicitur per habitudinem ad esse, quod aliquando habebit de præsentis; atqui antecedenter ad omnem determinationem causæ essentia rei contingentis non dicitur habitudinem ad illud esse, quia habitudo, quam essentia dicit independentem ab omni extrinseco, est ipsi intrinsicè & essentialis, (ut n. 3. observavimus) ergo si qua essentia contingens, antecedenter ad omnem extrinsecam determinationem diceret habitudinem ad esse aliquando habendum, ea ipsa habitudo foret ipsi essentialis & necessaria.

Contra est quartò. Sequeretur rem priùs esse futuram, quam sit possibilis, quod est absurdum. Sequelam probò. Pro omni illo signo propositio de futuro habet determinatam veritatem, pro quo est conformis cum propositione de inesse, sed pro signo etiam possibilitatis rerum, imò pro signo antecedente possibilitatem propositio est conformis objecto, semper enim verum erit, ut in tempore subsequente aliquando ponatur ipsius objectum: ergo etiam ante signum possibilitatis haberetur determinata rerum futuritio.

Unde contra est quintò. Quòd hæc suppositio eventus futuri sit mera petitio principii, cum eadem sit difficultas, quo modo in signo antecedente decretum aliquid ut futurum supponi possit, quam cur sit futurum?

22. Ratio ulterior contra objectivam veritatem contingentium est tertio. Quòd si in signo antecedente decretum daretur illa determinata veritas contingentium, non subessent liberæ dispositioni Divinæ; consequens est absurdum & repugnans independentissimo dominio DEL, & rationi causæ primæ: ergo. Sequela prob. De illo non datur libera dispositio DEL, quod non est intrinsicè indifferens ad non esse; sed futura contingentia in signo antecedente decretum non essent intrinsicè indifferens ad non esse, utpote habentia intrinsicè determinationem veritatis, adeoque & entitatis pro determinato tempore consequenda: ergo nihil relinqueretur Divino dominio, quod de illis futuris contingentibus liberè posset disponere.

23. Quartò. Possibilia nullam habent veritatem objectivam seu cognoscibilitatem, quæ non fun-

detur in ipsa essentia & potentia Divina: ergo etiam futura nullam habent veritatem objectivam, aut cognoscibilitatem non fundatam in decretis Divinis. Antec. admittitur etiam à multis Adversariis, & inde constat, quòd non minus omnipotentia, quam perfectio Divina scientiæ, ejusque certitudo penderet à rebus creatis, si creaturæ possibiles independentem ab essentia Divina essent possibiles, atque in se ipsis & objectiva sua veritate cognoscerentur; præterquam quòd modus illa in se ipsis cognoscendi sit impossibilis secundum superius dicta. Conseq. prob. uti se habet omnipotentia Divina in actu primo, & tanquam virtus causandi ad creaturas possibiles, ita se habet eadem Omnipotentia & essentia, ut in actu secundo applicata per decretum ad creaturas futuras; quia sicut possibiles nihil sunt nisi in veritate causæ, à qua extrinsecam denominationem possibilibus recipiunt; ita futuræ nihil in se sunt, sed in determinatione causæ, à qua extrinsecè futuræ denominantur, & per quam transeunt è statu possibilitatis ad statum futuritionis.

Confirm. Non minus futura sunt essentialiter ens ab alio, quam possibilia: ergo sicut possibilia in esse possibili pendunt ab essentia Divina; sic etiam futura in esse futuri & actualis dependent ab essentia Divina; sed non dependent ab illa ut antecedente decretum; sic enim non est nisi mera virtus causandi, ergo ab illa ut determinata per decretum.

§. V.

Resolutio questionis.

EX hæcenus præmissis & disputatis sequitur Thomistica resolutio questionis, & Conclusio. DEUS in sua essentia ut determinata per liberum decretum videt futura contingentia.

Veritas hujus assertionis deducitur ex aliarum sententiarum refutatione, & fundamentis hucusque per præcedentes §§. positis, è quibus etiam certò constare potest, hanc ipsissimam esse mentem & doctrinam S. Thomæ. Vidimus enim disp. 11. a. 4. n. 20 ex eodem S. D. DEUM non aliter videre creaturas, quam in sua essentia: sed & ipsa essentia creaturas actuales, inter quas sunt futura contingentia, haud aliter repræsentat, nisi prout est determinata per decretum liberum; cum liberam habeat duntaxat connexionem cum ipsis, ergo. Vidimus quoque ex S. D. super: disp. 12. a. 1. scientiam visionis, quæ etiam ad aliqua futura contingentia extenditur, esse causam rerum, & ideo res esse, quia novit DEUS (n. 4.) non ideo DEUM nosse; quia sunt. Vidimus hæc disp. a. 1. §. 2. futurum S. Doctore esse id, quod est determinatum in causa; sed hæc omnia supponunt intallibile decretum DEI pro signo, quo certa datur scientia futurorum contingentium. Rursus: 3. cont. gentes. c. 56. ait: *DEVS scit omnes nostras voluntates (h. e. volitiones) per hoc, quòd est nobis causa volendi.* Ubi vides, quam apertè S. D. cognitioni futurorum contingentium Divina voluntatis influxum & causalitatem præ requirit.

Eandem doctrinam præter alios textus sparsim insertos & in sequentibus inferendos confirmat D. Augustinus suprà cit. l. de prædestin. SS. c. 10. dicens:

dicens: *Prædeterminatione* (h. e. decreto & ordinatione iuxta voluntatis) *DEUS ea præscribit, quæ fuerat ipse futurus, & de bono perleu. c. 17. Si DEVS esse daturum præscribit, profectò prædeterminat.* S. quoque Hilarius in hunc sensum 9. d. Trinit. *Qua DEVS, inquit, facere decrevit, in sua voluntate cognovit.*

26. Rationes jam ante fusuſus expenſas in unam alteramque ſtrictim colligo. Eâ ſolùm ratione à DEO futura contingentia certò cognosci poſſunt, quâ ratione Divinæ ſcientiæ ſub ratione futuri certò obijci poſſunt. Atqui non niſi dependenter à Divino decreto ſcientiæ DEI certò obijci poſſunt. ergo. Minor prob. futurum nihil eſt ante cauſæ determinationem; neque certum eſt, quamdiu later in potentia cauſæ liberæ indifferentem, & in neutram partem contradictionis præponderante: ſed antecedenter ad decretum DEI res contingentes nullam habent determinationem in cauſa; continentur quoque in virtute indeterminata & incerta cauſæ liberæ: ergo antecedenter ad decretum DEI nec futurationem, nec certitudinem habere poſſunt.

Præterea: Potest DEUS in ſua divina eſſentia tanquam cauſa & medio cognito videre futura contingentia: Omnis quippe effectus cognoscibilis eſt in ſua cauſa, neque modus ille cognoscendi involvit imperfectionem: atqui futura contingentia ſunt effectus DEI; ergo poteſt illa videre in ſua eſſentia tanquam cauſa & medio cognito. Si poteſt: ergo actû ita cognoscit: nam in perfectionibus DEO intrinſecis idem eſt poſſe & eſſe. Imò cum omnis alius modus creaturas cognoscendi ſit imperfectus, & indignus DEO, juxta ſuperius dicta, hoc ſolo modo poteſt illas cognoscere, & cognoscit. Certè comprehenſiva & perfectiſſima cognitio effectus, videt effectum omni modo, quo eſt, unâ cum omnibus cauſis: ſed effectus eſt futurus dependenter à decreto DEI tanquam cauſa, ergo per comprehenſivam DEI cognitionem nullus effectus attingitur, quin attingatur decretum ejuſ cauſa ipſius.

ARTICULUS III.

Quomodo DEVS videat futura peccata.

SUMMARI.

1. *Diſtinctio peccati in materiale & formale, quorum illud eſt à DEO, non iſtud.*
2. *Diſtinctio decreti in poſitivum & permiſſivum.*
3. *Infallibilitas conſecutionis alia phyſica, alia logica.*
4. *Nequit videri malitia formalis in decreto poſitivo.*
5. *Materiale peccati videtur in decreto poſitivo.*
6. *Vide. DEVS formale peccati in ſuo decreto permiſſivo.*
7. *An cauſa antecedentis ſemper ſit cauſa conſecutionis.*
8. *An ut affirmatio eſt cauſa affirmationis, ſic negatio ſit cauſa negationis?*

Quæ prius in ſolutione objectionum ſtrictim attigi, nunc enucleatius exponenda, & amovendus lapis offenſionis, qui vexat Adverſariorum mentes, dum exiſtitant, è noſtra doctrina ſequi, vel DEUM certò non cognoscere futura peccata, vel eſſe cauſam illorum. Sit igitur.

R. P. Alex. Theol. Schol. Tom. I.

Si ad hæc reſpondes: cognoscere DEUM qui-27. dem futura contingentia in decreto, ſed tamen ut virtualiter futuro, manet reſponſio reſutata ex §. 2. Si dicis, cognoscere in decreto non ut efficaci-ter prædefiniente, & cauſante phyſicam prædeterminationem, ſed ut præſente ſimultaneum aut indifferentem concurrentem; remitto te ad ſcientiæ mediâ in ſequenti, & decreti indifferentis in diſputatione 16. rejectionem.

Si metuis, ex efficaciæ decreti prædefinitione 8. humanæ libertatis præjudicium, cape uſque ad ulteriorem hujus negotii expeditionem, contra trepidationem cordis efficaciæ à S. Doctore antidotum, & ad tritiſſimam illam objectionem reſponſum, hic q. 19. a. 8. in c. *Ex hoc, quòd nihil voluntati divine reſiſtit, ſequitur, quòd non ſolùm ſiant ea, quæ DEVS vult fieri, ſed quòd ſiant contingentem, vel neceſſario, quia ſic vult fieri DEVS.* Si ulteriorem delideres rationem, audie eundem S. Doct. q. 6. de verit. a. 3. ad 3. ita loquentem: *DEVS agit in voluntate non per modum neceſſitatis, quia voluntatem non cogit, ſed movet eam non auferendo modum ſuum, qui in libertate ad utrumlibet conſiſtit; & ideo, quamvis divina voluntati nihil reſiſtat, tamen voluntas & qualibet alia res exequitur divinam voluntatem ſecundum modum ſuum, quia & ipſum modum divina voluntas rebus dedit, ut ſic ejus voluntas impletur.*

Habes itaque ex S. Doct. quòd DEUS agit in voluntatem, eamque moveat, adeòque etiam præſcribat, ſiquidem motio illa executio eſt temporanea æternæ præſcriptionis. Habes etiam quòd ſit efficaciæ, quia nihil ejus voluntati reſiſtit. Habes inſuper, quòd non auferat libertatem, quia movet voluntatem ſecundum modum ſuum. Attingit nimirum omnia fortiter, quia nihil fallit ipſius efficaciæ: *diſponit omnia ſuaviter*, quia non tantum ut primum agens dat agere, ſed ut primum liberum & ſons omnis contingentia & libertatis, dat actibus noſtris ipſum modum indifferentia, contingentia, & libertatis.

§. I.

Præſuppoſita.

Notandum primò. In actu peccati duo diſtingui, materiale & formale, formale eſt formalis malitia & deformitas peccati, quæ ſicuti eſſentialiter eſt reſſus ab ultimo fine, ita neque in DEUM ut ultimum finem reſertit, nec ipſius divinæ voluntati ſubelle poteſt, ut adeo nec prævio, nec ſimultaneo concurrenti DEUS in illam influere, vel creatam voluntatem phyſico aut morali influxu ad illam movere poſſit, quoniam non DEVS volens iniquitatem in es. pl. 5. & ſuppono ex tr. d. pecc. Materiale peccati eſt entitas ipſius actûs ſubſtrata malitia, quæ cum ſit aliquid ens & bonum, divinam cauſalitatem non poteſt effugere, prout agnovit D. Anſelmus l. de præſci. & lib. arb. c. 10. *Andacia eſt dicere aliquid eſſe ens, quòd non ſit ab ente primo.*

S

Notandum.